

سرم شناسی

۲

از کارهای بخش سرم شناسی
دانشکده پزشکی

پیشنهاد پات و اکنش فلو کولاسیون جدید

نقارش

آقای دکتر منوچهر همتی

دستیار بخش سرم شناسی دانشکده پزشکی

در میان تغییرات فیزیکی و شیمیایی که در سرم خون بیماران کوفتی پدیدار میگردد یکی از آنها اهمیت مخصوص دارد و در آن زیاد بررسی شده است. این تغییر عبارتست از ناپایداری آلبومینهای مختلف سرم خون که بر اثر آمیخته شدن با مواد شیمیایی مانند الکل و اسید و حتی آب مقطر درد تولید نموده و فلو کولاسیون ایجاد میکنند.

در سال ۱۹۰۷ که برخی از کارشناسان در اطراف چگونگی آزمایش و اسرمن بجهتجوهای علمی مشغول بودند این موضوع بتحقیق پیوست که هرگاه سرم خون یا آبگونه مغز تیره (مایع نخاعی) بیماران کوفتی را با مخلوطی از عصاره الکی جگر کوفتی و یا املاح صفراوی در آمیزند لیپوئیدهای محلول در این دو ماده بصورت درد درمیآید (فلو کولاسیون تولید مینماید).

استفاده از کیفیت فلو کولاسیون برای شناسائی کوفت مخصوصاً هنگام جنگ عالمگیر ۱۹۱۴-۱۹۱۸ میسر گردید. زیرا بر اثر کمیابی دام درپاره‌های از کشورهای اروپا مخصوصاً آلمان بر آنشدند که بجای آزمایش و اسرمن که مستلزم بکار بردن مکمل سرم خون خو کچه هندی و سرم همولیتیک است از خاصیت فلو کولاسیون استفاده کنند و بدین وسیله درلوازم کار صرفه جوئی نمایند.

دو نفر از کارشناسان بنام مای نیکه^(۱) و زاکس برای انجام این منظور زحمات بسیار بنخود هموار نمودند و در کشور فرانسه ورن^(۲) کوشش فراوان بخرج داد و در نتیجه آزمایشهای مای نیکه و زاکس گئورگی^(۳) و ورن پدید آمد و این واکنش کم کم در سرم شناسی کوفت اهمیتی بنخود گرفت.

آزمایشهای فلو کولاسیون از لحاظ سادگی و سهولت عمل بزودی در تمام اروپا و آمریکا رواج پیدا کرد و در نتیجه مورد مطالعات بیشتری قرار گرفت و ترقیات شایانی نمود بقسمی که در کنفرانس بین المللی سرم شناسی کینهاک سال ۱۹۳۲ ارزش تشخیص آزمایشهای فلو کولاسیون در ردیف آزمایشهای همولیز قرار گرفت.

سنجش آزمایشهای همولیز و فلو کولاسیون - آزمایشهای همولیز و فلو کولاسیون بعقیده بیشتر کارشناسان از حیث مکانیسم همانند یکدیگر است با این اختلاف که در واکنشهای همولیز برای خواندن نتیجه باید خون گوسفند اضافه نمود و از روی انجام همولیز یا عدم آن بوجود فلو کولاسیون پی برد در صورتیکه در آزمایشهای فلو کولاسیون مستقیماً دانه های فلو کولاسیون را می بینند. فرق دیگری بین این آزمایشها موجود میباشد اینست که در واکنشهای همولیز بوجود مکمل احتیاج مبرم است در صورتیکه بالعکس در واکنشهای فلو کولاسیون احتیاجی بوجود آن نیست و حتی بعضی از کارشناسان آنرا مضر شناخته اند.

برتری آزمایشهای فلو کولاسیون بر آزمایشهای همولیز - آزمایشهای فلو کولاسیون از چند لحاظ بر آزمایشهای همولیز برتری دارد:

۱- سرعت عمل: واکنشهای فلو کولاسیون معمولاً زود انجام میشود در صورتیکه واکنشهای همولیز محتاج بوقت بیشتری است و عناصریکه در واکنش همولیز دخالت مینماید باید بلافاصله پیش از هر آزمایش اندازه گیری شده باشد.

۲- بیجواب نماندن: در پاره ای اوقات تقریباً ۳ الی ۱۰ درصد و حتی بعضی اوقات بیشتر از این واکنشهای همولیز بیجواب مینماید. بدینمعنی که اگر سرم خون دارای مکمل طبیعی نباشد و یا اینکه دارای خواص ضد مکمل بوده باشد در لوله گواه و لوله های واکنش همولیز انجام نمیشود و بدین ترتیب نتیجه واکنش معلوم نخواهد بود در صورتیکه

در آزمایشهای فلوکولاسیون این امر اتفاق نمیافتد و نتیجه واکنش اعم از مثبت یا منفی معلوم میشود.

۳- صرفه جوئی در وسائل کار: در واکنشهای همولیز چون احتیاج به مکمل و خون گوسفند و سرم همولیتیک میباشد طبعاً بنگاهداری خو کچه و خرگوش و گوسفند نیاز میافتد و تهیه خون گوسفند و مکمل و سرم همولیتیک مدت و وسایل زیاد میخواهد و تعیین عیار (تیتراژ) هر یک محتاج باسباب و زمان و شخص مجرب میباشد در صورتیکه در واکنشهای فلوکولاسیون احتیاج بعناصر مذکور نیست و از این حیث بر واکنشهای همولیز مزیت دارد.

۴- شخص آزمایش کننده: اشخاصیکه بازمایش واکنشهای همولیز مبادرت میورزند باید کاملاً مجرب و کار آزموده باشند چه تهیه عناصریکه در واکنش دخالت میکنند و تعیین عیار هر یک بوسیله اشخاص کار نکرده و غیر مجرب ممکن است سبب اشتباهات کلی گردد در صورتیکه در واکنشهای فلوکولاسیون بشخص کاملاً کار آزموده نیاز نمیافتد و یک تن پزشکیار در صورت رعایت نکات کار میتواند واکنشهای گوناگون فلوکولاسیون را بدرستی و خوبی انجام داده و نتیجه مطلوب را بدست آورد.

نگارنده پس از مدت دو سال کار در بخش سرم شناسی دانشکده پزشکی با نظر

آقای دکتر میر دامادی بتهیه پادگنی موفق گردیده است که بر سایر واکنشهای فلوکولاسیون مزایای زیاد دارد.

آزمایش فلوکولاسیون پیشنهادی

نوع پادگن - پادگن (۱) این آزمایش از عصاره الکی قلب گوساله تهیه میشود. قبلاً مواد لیپوئیدی آنرا که در اثر قابل حل است جدا میکنند و بدان مقدار معینی بم دو تاو (۲) اضافه مینمایند.

روش کار: مخلوط کولوئیدی با آب نمک ۱۰٪ تهیه میشود و به ۲/۳ سانتیمتر مکعب سرم خون بیمار ۱/۱ سانتیمتر مکعب از مخلوط کولوئیدی مذکور که به نسبت ۱/۶ با آب نمک ۱۰٪ تهیه شده است اضافه میکنند، در صورتیکه خون دارای پادتن (۳)

كوفتي باشد پس از ه دقيقه تعادل كولوئیدی بهم ميخورد و ذرات فلو كولا سيون پديد ميآيد كه بخوبي با چشم ديده ميشود .

بر تری آزمایش پیشنهادی بر سایر آزمایشهای

فلو كولا سيون متداول

۱- بكار بردن سرم طبیعی : در بیشتر آزمایشهای فلو كولا سيون سرم خون بايد مدت نیم ساعت در حرارت ۵۶ درجه قرار گیرد تا اينكه مكمل طبیعی خون از بين برود . در اين آزمایش سرم خون را بي آنكه گرم كنند بكار ميبرند .

۲- ضرورت نداشتن وسائل مخصوص : وا كنشهای فلو كولا سيون از قبيل وا كنش كان بدستگاه تكان دهنده و پیت های^(۱) مخصوص و گرمخانه احتیاج دارد در صورتیكه در اين آزمایش هيچيك از وسائل مذکور مورد احتیاج نيست و بايك پی پت معمولی و يك لوله همولیزممكن است وا كنش را انجام داد .

۳- سرعت عمل : اين وا كنش در يك لوله انجام ميگيرد و چون فقط پادگن را در مقابل سرم خون بیمار قرار ميدهند و عناصر ديگری در وا كنش دخالت ندارد نتيجه و در مدت دو الی ه دقيقه بدست ميآيد .

۴- حساسیت اين وا كنش : اين وا كنش كاملا حساس است و در مقابل كمترین مقدار پادتن كوفتي فلو كولا سيون ايجاد مينمايد و عوامل ديگری در آن دخالت ندارد و هيچگاه جوابهای غير مخصوص^(۲) نمی دهد .

۵- شخص آزمایش کننده : اين آزمایش را نظر بسادگی آن يك تن پزشکيار هم ميتواند با كمال سهولت و صحت انجام دهد و نتيجه مطلوب بدست آورد و محتاج بشخص كار آزموده و مجرب نميباشد .

۶- معلوم شدن نتيجه : نتيجه وا كنش پس از پنج دقيقه معلوم ميشود در صورتیكه وا كنشهای ديگر فلو كولا سيون علاوه بر مدت گرم كردن سرم (نیمساعت) مدت بیشتری برای معلوم شدن نتيجه وقت لازم دارد .

۷- خواندن نتيجه : در وا كنشهای فلو كولا سيون برای خواندن نتيجه احتیاج به ميكروسكپ يا ذره بين و يا آئينه مقعر و آگلوتينوسكوپ^(۳) ميباشد در صورتیكه

در این آزمایش چون دانه های فلوکولاسیون درشتتر است نتیجه واکنش با چشم غیر مسلح بخوبی دیده میشود.

این آزمایش در بخش سرم شناسی دانشکده پزشکی مورد بررسی قرار گرفت و با ۲۱۲۴ سرم خون که به سه طریقه: واسرمن کلاسیک و هشت و ماینیکه آزمایش شده بود مقایسه بعمل آمد. در نتیجه با واکنش ماینیکه تقریباً هیچگونه اختلافی نشان نداده است و با واکنش واسرمن کلاسیک یک الی یک و نیم درصد اختلاف داشته است بقسمیکه واکنش واسرمن کلاسیک بطور ضعیف مثبت و در این آزمایش نتیجه منفی بوده است.

نگارنده تصور مینماید که با داشتن چنین پادگنی که طرز عمل با آن فوق العاده ساده است و بوسایل زیاد کار هیچگونه احتیاج نیست میتوان آمار صحیحی از تمام بیماران مبتلا بکوفت توسط پزشکیاران در دسترس وزارت بهداری گذاشت و از آنرو احتیاجات داروئی و غیره را در نظر گرفت.